

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО "ВІДКРИТИЙ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ "УКРАЇНА"
ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

12 листопада 2025 року

м. Мукачево

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

КАФЕДРА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ

УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА» ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ

КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Збірник тез доповідей

V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

12 листопада 2025 року

Мукачєво 2025

УДК 159.9:028.02:37:02:929:37:021(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 8 від 14 листопада 2025 р.)*

Редакційна колегія:

Коробка Ю. В. кандидатка історичних наук, доцентка; **Романишин Ю. Л.**, докторка педагогічних наук, доцентка; **Постельжук О. М.**, кандидатка із соціальних комунікацій, доцентка; **Мовчан К. М.**, директорка наукової бібліотеки, **Головчук О. В.**, кандидатка політичних наук.

Тези доповідей представлені в авторській редакції.

Відповідальність за якість публікацій, достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори.

Б59

Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика : збірник тез доповідей V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Мукачево 12 листопада 2025 р. Мукачево : Мукачівський державний університет, 2024. 73 с.

Збірник містить тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика», які висвітлюють сучасні тенденції та стратегії розвитку бібліопедагогіки; проблеми та перспективи розвитку бібліопсихології та бібліотерапії в бібліотечній справі; теорію та практику бібліопедагогіки, бібліопсихології, бібліотерапії та бібліографістики як галузей бібліотекознавства; застосування бібліотерапії в педагогіці, психології та освіті.

Видання призначене для науковців, викладачів, здобувачів освіти, бібліотекарів, педагогів, психологів та інших практичних фахівців.

Владислав ВЛАСЕНКО**Алла МОРГУН**Мукачівський державний університет,
м. Мукачево***БІБЛІОТЕКА, ЯК ПРОСТІР ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗРОСТАННЯ
ОСОБИСТОСТІ***

Сучасна бібліотека, як зазначають вітчизняні дослідники, еволюціонує від традиційного сховища книг до багатофункціонального соціокультурного центру, виступає на сьогоднішній день важливим простором психологічного розвитку користувача, інтегруючи освітні, рекреаційні та терапевтичні компоненти в єдину систему при цьому забезпечуючи підтримку ментального здоров'я та особистісного зростання.

В умовах цифрової трансформації та постпандемійних викликів бібліотека трансформується у гнучке середовище, де психологічний розвиток реалізується за рахунок механізмів соціальної інклюзії, когнітивної стимуляції та емоційної резилієнтності, спираючись на принципи позитивної психології та екологічного підходу до розвитку особистості.

Дослідження українських науковців засвідчують, що бібліотечний простір сприяє формуванню психологічної стійкості користувачів шляхом створення зон комфорту, де індивідуальні потреби у самореалізації перетинаються з колективними практиками читання та дискусій, що стимулюють емпатію та критичне мислення[1].

Так, зокрема, бібліотека, як терапевтичний простір, активізує процеси самоактуалізації за моделлю А. Маслоу, де доступ до різноманітних ресурсів – від класичної літератури до мультимедійних матеріалів – сприяє переходу від базових потреб у безпеці до вищих рівнів креативності та трансценденції. У цьому аспекті бібліотека виступає медіатором між зовнішнім світом та внутрішнім "Я" користувача, фасилітуючи рефлексію через бібліотерапевтичні практики, які включають читання художньої літератури для подолання стресу та тривожності[2].

Важливо зазначити, що українські дослідники особливу увагу акцентують на ролі бібліотекаря як фасилітатора психологічного розвитку, де професійна компетентність, зокрема, наприклад, у психології читання дозволяє персоналізувати рекомендації, сприяючи когнітивному дисонансу як каталізатору зростання[4]. Отже можемо засвідчувати, що бібліотечний простір організований за принципами ергономіки та біофільного дизайну, впливає на психоемоційний стан відвідувачів: природне освітлення, зелені зони та модульні меблі знижують рівень кортизолу, створюючи умови для глибокої концентрації та медитативного читання, що корелює з підвищенням рівня допаміну та серотоніну.

У контексті дитячого розвитку бібліотека функціонує як екологічна ніша за теорією У. Бронфенбреннера, де мікросистема бібліотечних програм – казкотерапія, арт-терапія, ігрові сесії взаємодіє з мезосистемою родинних та шкільних впливів, формуючи резилієнтність та емоційний інтелект[3]. Слід зазначити, що при цьому дослідження демонструють, що регулярне відвідування бібліотеки корелює з покращенням показників самооцінки у підлітків, де групові дискусійні клуби стимулюють соціальне навчання за моделлю А. Бандури, дозволяючи моделювати адаптивні поведінки через наративи літературних героїв[3].

Сучасна бібліотека інтегрує цифрові технології для психологічного розвитку: віртуальна реальність у бібліотерапії дозволяє користувачам з обмеженими можливостями переживати емпатичні сценарії, знижуючи соціальну ізоляцію, тоді як онлайн-платформи для буккросингу та віртуальних читань створюють глобальні спільноти підтримки[5].

Дослідження українських науковців підкреслюють гендерний аспект психологічного розвитку в бібліотечному просторі, де програми для жінок, орієнтовані на феміністичну літературу та групову терапію, сприяють подоланню гендерних стереотипів та формуванню асертивності[1].

Бібліотека як простір інклюзії для осіб з особливими потребами реалізує принципи універсального дизайну, де тактильні книги, аудіоматеріали та сенсорні кімнати стимулюють нейропластичність, сприяючи когнітивній реабілітації. У дорослому віці бібліотека підтримує *lifelong learning* як фактор психологічного благополуччя, де курси з майндфулнес та медитації на основі літературних текстів знижують симптоми депресії, як показано в лонгітюдних дослідженнях [6-7].

Психологічний розвиток у бібліотеці опосередкований соціальним капіталом: мережеві взаємодії в коворкінг-зонах та волонтерських програмах формують почуття приналежності, знижуючи ризики самотності за теорією Дж. Качоппо. Бібліотечні фестивалі та літературні перформанси активізують креативне мислення, сприяючи дивергентному розв'язанню проблем та інноваційності. Дослідники акцентують на ролі бібліотеки в кризових ситуаціях, як-от війна чи пандемія, де мобільні бібліотеки та онлайн-сесії бібліотерапії надають психологічну першу допомогу, стабілізуючи емоційний стан через наративну терапію[5].

Кількісні дослідження з використанням шкал ВОЗ для оцінки якості життя демонструють, що активні користувачі бібліотек мають вищі показники психологічного благополуччя порівняно з некористувачами [1].

Бібліотека як простір рефлексії стимулює метакогніцію: журнали читання та рефлексивні есе допомагають користувачам артикулювати емоції, розвиваючи емоційний словник. У контексті екологічної психології бібліотечне середовище з елементами природи – акваріуми, рослини, звуки природи – знижує тривожність, сприяючи відновленню уваги за моделлю Капланів. Програми для літніх людей, включаючи *reminiscence therapy* на основі мемуарної літератури, уповільнюють когнітивний спад, активізуючи епігодичну пам'ять. Українські вчені пропонують модель інтегративного

психологічного розвитку в бібліотеці, де поєднуються когнітивно-поведінкові, гуманістичні та позитивні підходи: від тренінгів з емоційного інтелекту до арт-терапевтичних воркшопів[7].

Бібліотека сприяє формуванню growth mindset за К. Двек через виклики в літературних квестах та дебатах, де помилки сприймаються як можливості зростання. У цифрову еру бібліотека протидіє інформаційному перевантаженню, навчаючи медіаграмотності як захисному механізму психічного здоров'я, фільтруючи фейки та сприяючи критичному аналізу. Дослідження підкреслюють економічний аспект: бібліотека як безкоштовний ресурс знижує бар'єри доступу до психологічної допомоги, демократизуючи розвиток[1].

Волонтерські програми в бібліотеках розвивають альтруїзм, корелюючи з підвищенням рівня окситоцину та суб'єктивного щастя. Бібліотечний простір для ЛГБТІК+ спільноти надає safe space для ідентичності, де квір-література та підтримуючі групи сприяють прийняттю себе[1].

Отже, сучасна бібліотека є динамічним екосистемним простором, де психологічний розвиток користувача реалізується через багатозарові взаємодії – від індивідуального читання до колективних практик, інтегруючи традиційні та інноваційні методи для холістичного зростання особистості в умовах сучасних викликів[1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковальчук О. П. Бібліотека як центр психологічної підтримки в умовах соціальних трансформацій. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Бібліотекознавство*. 2023. № 1. С. 45–56.
2. Шевченко І. М. Бібліотерапія в сучасних бібліотеках: психологічні аспекти. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Психологія*. 2022. Вип. 52. С. 112–120.
3. Петренко Н. В. Психологічний розвиток дітей у бібліотечному просторі: екологічний підхід. *Психологія і суспільство*. 2021. № 3. С. 78–89.
4. Сидоренко Л. А. Роль бібліотекаря у фасилітації емоційного інтелекту користувачів. *Бібліотечний вісник*. 2024. № 2. С. 34–42.
5. Григоренко Т. С. Цифрова бібліотека як простір резилієнтності в кризових ситуаціях. *Інформаційна культура особистості в цифрову епоху: матеріали конференції*. Львів, 2023. С. 156–165.
6. Морозова О. О. Інклюзивний бібліотечний простір і психологічна реабілітація. *Соціальна робота та соціальна педагогіка*. 2022. № 4. С. 67–75.
7. Васильєва С. П. Позитивна психологія в бібліотечних програмах для дорослих. *Освіта впродовж життя: теорія і практика*. 2023. Вип. 15. С. 90–98.

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПІДЛІТКІВ	
Аліса ВИШНЕВЕЦЬКА ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІБЛІОПСИХОЛОГІЇ ТА БІБЛІОТЕРАПІЇ У БІБЛІОТЕЧНІЙ СПРАВІ	11
Владислав ВЛАСЕНКО СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА ЯК ПРОСТІР ПСИХОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ КОРИСТУВАЧА	12
Владислав ВЛАСЕНКО Алла МОРГУН БІБЛІОТЕКА, ЯК ПРОСТІР ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ	14
Марія-Ліля ГАВРИЛЕЦЬ Катерина МОВЧАН СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА, ЯК ПРОСТІР ОСВІТНІХ МОЖЛИВОСТЕЙ	17
Мар'яна ГАЛЬКО РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ КОЛЕДЖУ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	18
Єва ГЕРГЕЙ Ала МОРГУН КНИГИ ЯК КАТАЛІЗАТОР САМОРЕГУЛЯЦІЇ: РОЛЬ ЧИТАННЯ В КОГНІТИВНО-ПОВЕДІНКОВІЙ ТЕРАПІЇ	21
Надія КАМПОВ Отокар КАСИНЕЦЬ БІБЛІОТЕРАПІЯ В КОНТЕКСТІ ТУРИЗМУ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІБЛОТЕК: НОВІ ПРАКТИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	23
Наталія КЕРТИС Анна БУРЯС БІБЛІОПЕДАГОГІКА У ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ: ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЧИТАННЯ З НАЙМОЛОДШОГО ВІКУ	25
Аттіла ЛИВРИНЦ СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА ЯК ПРОСТІР ОСВІТНІХ МОЖЛИВОСТЕЙ	26
Катерина МОВЧАН Мар'яна ГАРАПКО ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОНДУ ТА РЕСУРСНА БАЗА ЯК ОСНОВА БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ	28
Катерина МОВЧАН Леся ПЕТРУНЯК РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНОМУ БІБЛІОГРАФОЗНАВСТВІ	30
Катерина МОВЧАН Михайло ПРІШЕСМИЦЬКИЙ БІБЛІОТЕРАПІЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАКТИК, МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ	31
Алла МОРГУН ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ БІБЛІОПСИХОЛОГІЇ В УКРАЇНІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО СУЧАСНИХ МЕТОДИК	33
Дар'я ПАПЕТА ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ПЕРЕХОДУ ДО ЦИФРОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ У БІБЛІОТЕЧНИХ УСТАНОВАХ	36
Anna RAIKHEL STORYTELLING IN ESL AS A TOOL OF BIBLIOPEDAGOGY	40
Александра РАТІ БІБЛІОТЕПАРІЯ В РОБОТІ ПЕДАГОГІВ: СТАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ УЧНІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	43

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>